

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ
ΘΕΜΑΤΩΝ

Μαρούσι, 09-01-2026

Αρ. Πρωτ. 1870/ΥΣ

Ταχ. Δ/νση : Α. Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη : 151 80 ΜΑΡΟΥΣΙ
E-mail : gnk2@minedu.gov.gr
Τηλέφωνο : 210 3443137
ΔΒ

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού
Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων

ΚΟΙΝ.: Βουλευτή κ.
- Κυριακή Μάλαμα
(Δια της Βουλής των Ελλήνων)

ΘΕΜΑ: «Απάντηση στην Ερώτηση με αρ. πρωτ. 1257/18-11-2025»

Σε απάντηση του ανωτέρω Μέσου Κοινοβουλευτικού Ελέγχου, κάνουμε γνωστά τα ακόλουθα:

Στο άρθρο 1 του ν. 4692/2020 (Α'111), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 52 του ν. 4807/2021 (Α'96), ορίζεται ότι «Η διδακτική ενότητα με τίτλο «Εργαστήρια Δεξιοτήτων» εισάγεται στο πρόγραμμα σπουδών και στο εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα όλων των τύπων σχολικών μονάδων υποχρεωτικής εκπαίδευσης, νηπιαγωγείων, δημοτικών και γυμνασίων με σκοπό την ενίσχυση της καλλιέργειας ήπιων δεξιοτήτων, δεξιοτήτων ζωής και δεξιοτήτων τεχνολογίας και επιστήμης στους μαθητές. Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, και Θρησκευμάτων, η οποία εκδίδεται ύστερα από εισήγηση του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής, ορίζονται ο αριθμός, η διάρκεια και το περιεχόμενο των θεματικών κύκλων της διδακτικής ενότητας και των επιμέρους θεματικών ενοτήτων καθενός εκ των θεματικών κύκλων, ο αριθμός και οι ειδικότητες των εκπαιδευτικών στους οποίους ανατίθεται η διδασκαλία των θεματικών κύκλων και ενοτήτων, ο τρόπος αξιολόγησης των μαθητών και κάθε άλλο σχετικό θέμα, συμπεριλαμβανομένων της οργάνωσης και υλοποίησης σχετικών επιμορφωτικών και υποστηρικτικών δραστηριοτήτων για τους εκπαιδευτικούς.».

Ειδικότερα, το Διδακτικό Αντικείμενο/Μάθημα «Εργαστήρια Δεξιοτήτων» εντάχθηκε στο Ωρολόγιο Πρόγραμμα των μαθημάτων των Α', Β' και Γ' τάξεων του Ημερήσιου Γυμνασίου με την υπό στοιχεία 94207/Δ2/29- 07-2021 Υ.Α. (Β' 3791) και του Εσπερινού Γυμνασίου με την υπό στοιχεία 94214/Δ2/29-07-2021 Υ.Α. (Β' 3791).

Επιπροσθέτως, στην υπό στοιχεία 94236/ΓΔ4/29-7-2021 Υ.Α. «Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών για τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων όλων των τύπων σχολικών μονάδων, Νηπιαγωγείων, Δημοτικών και των Γυμνασίων» (Β'3567) αναφέρεται ότι: σκοπός των «Εργαστηρίων δεξιοτήτων» είναι η ενίσχυση της καλλιέργειας ήπιων δεξιοτήτων, δεξιοτήτων ζωής και δεξιοτήτων τεχνολογίας και επιστήμης στις μαθήτριες και στους μαθητές. Το

πρόγραμμα και το εκπαιδευτικό υλικό των «Εργαστηρίων Δεξιοτήτων» ομαδοποιείται σε τέσσερις (4) Θεματικές Ενότητες. Το πρόγραμμα και το εκπαιδευτικό υλικό των «Εργαστηρίων Δεξιοτήτων» ομαδοποιείται σε τέσσερις (4) Θεματικές Ενότητες: «Ζω καλύτερα – Ευ Ζην», «Φροντίζω το περιβάλλον», «Ενδιαφέρομαι και ενεργώ - Κοινωνική Συναίσθηση & Ευθύνη» και «Δημιουργώ & καινοτομώ - Δημιουργική Σκέψη & Πρωτοβουλία», μέσα από τις οποίες οι μαθητές/τριες ενημερώνονται για θέματα υγείας, οικολογίας, φυσικών καταστροφών και πολιτικής προστασίας, συμπερίληψης, ανθρωπίνων δικαιωμάτων κ.λ.π. Το πρόγραμμα τηρείται υποχρεωτικά ως προς τις θεματικές που αναφέρονται σε κάθε τάξη και βαθμίδα.

Από το σχολικό έτος 2024-2025 εφαρμόζεται σε όλες τις τάξεις της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης το Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΣ) «Δράσεις Ενεργού Πολίτη». Σύμφωνα με την υπό στοιχεία 130372/ΓΔ4/01-11-2024 Υ.Α. με θέμα: «Πρόγραμμα Σπουδών “Δράσεις Ενεργού Πολίτη” του Νηπιαγωγείου, του Δημοτικού, του Γυμνασίου και του Λυκείου» (Β’ 6048), το ΠΣ ενσωματώνει τους 17 Στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) όπως θεσπίστηκαν από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) το 2015. Σκοπός του ΠΣ είναι να προετοιμάσει πολίτες με δεξιότητες κριτικής σκέψης, συνεργασίας και κοινωνικής υπευθυνότητας οι οποίοι συμβάλουν ενεργά στη δημιουργία μιας βιώσιμης κοινωνίας, βασισμένης στην αειφορία, την κοινωνική δικαιοσύνη και την περιβαλλοντική προστασία. Απευθύνεται σε μαθητές και μαθήτριες τεσσάρων (4) ηλικιακών επιπέδων: Νηπιαγωγείο έως Γ’ τάξη του Δημοτικού, Δ’ έως ΣΤ’ τάξη του Δημοτικού, Γυμνάσιο και Λύκειο.

Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι στις θεματικές ενότητες περιλαμβάνονται:

- οι «SDG 4 Ποιοτική Εκπαίδευση», «SDG 9 Βιομηχανία, Καινοτομία και Υποδομές», μέσα από τις οποίες οι μαθητές/μαθήτριες καλλιεργούν δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων και προωθούν την καινοτομία, συμμετέχοντας σε έργα που συνδέουν τη βιώσιμη ανάπτυξη με τη βιομηχανία και τις υποδομές, εφαρμόζοντας τεχνολογικές λύσεις για τις ανάγκες της κοινωνίας,

- οι «SDG 7 Φτηνή και Καθαρή Ενέργεια», «SDG 11 Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες», «SDG 12 Υπεύθυνη Κατανάλωση και Παραγωγή», «SDG 13 Δράση για το Κλίμα» μέσα από τις οποίες οι μαθητές/μαθήτριες ευαισθητοποιούνται σχετικά με τη δημιουργία μιας βιώσιμης κοινωνίας, βασισμένης στην αειφορία και την περιβαλλοντική προστασία, καλλιεργούν δεξιότητες και αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για την εξοικονόμηση ενέργειας και την πρόληψη από φυσικές καταστροφές

- οι «SDG 10 Λιγότερες Ανισότητες» και «SDG 16 Ειρήνη, Δικαιοσύνη, Κοινωνική Ισότητα και Ισχυροί Θεσμοί» μέσα από τις οποίες οι μαθητές/μαθήτριες συμμετέχουν σε δραστηριότητες που προάγουν τη διαφοροποίηση και την ένταξη, και σε πρωτοβουλίες που προάγουν τα δικαιώματα του ανθρώπου και τη δικαιοσύνη.

Περαιτέρω, όσον αφορά την Επαγγελματική Εκπαίδευση, αναφέρεται ότι σύμφωνα με το ισχύον ωρολόγιο πρόγραμμα σπουδών στα μαθήματα γενικής παιδείας της Α’ Τάξης των ΕΠΑ.Λ. και Π.ΕΠΑ.Λ. εντάσσεται και το μάθημα με τίτλο «Πολιτική Παιδεία». Στη διδακτέα ύλη του εν λόγω μαθήματος περιλαμβάνονται οι θεματικές ενότητες: «Κοινωνικοποίηση και Πολιτικοποίηση», η ενότητα «Ο Ελεύθερος Υπεύθυνος και Ενεργός Πολίτης», όπου θίγονται θέματα που αφορούν τη φορολογική συνείδηση, την κοινωνική ευαισθησία, τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και ο εθελοντισμός, η ενότητα «Κοινωνικά Προβλήματα», όπου θίγονται ζητήματα σχετικά με τη φτώχεια, την ανεργία αλλά και το πρόβλημα της βίας (ενδοσχολική, ενδοοικογενειακή, αθλητική) με αναφορά στα αίτια της βίας, τις επιπτώσεις της και την αντιμετώπισή της καθώς και η ενότητα «Μετανάστευση» όπου θίγονται ζητήματα αλληλεγγύης και δικαιοσύνης, σεβασμού του «Άλλου» και ανεκτικότητας καθώς και ειρηνικής επίλυσης διαφορών (ατόμων, ομάδων, κρατών).

Στα μαθήματα προσανατολισμού της Α’ Τάξης των ΕΠΑ.Λ. εντάσσεται το μάθημα «Ζώνη Δημιουργικών Δραστηριοτήτων (Ζ.Δ.Δ.)» το οποίο δίνει τη δυνατότητα στη σχολική μονάδα να διαμορφώσει από κοινού ένα σύνολο εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων σύμφωνα

με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα, τόσο των μαθητών/τριών όσο και της τοπικής κοινωνίας βασιζόμενο στην καλλιέργεια της συνεργατικής προσέγγισης της μάθησης με στόχο ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, της συλλογικής προσπάθειας και της βιωματικής δράσης των μαθητών/μαθητριών. Στις προτάσεις του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.) αναφορικά με τις θεματικές στις οποίες μπορούν να αναπτυχθούν δραστηριότητες στο πλαίσιο του ανωτέρω μαθήματος περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων και ζητήματα όπως «Παραβατικότητα και Επανένταξη», «Δικαιώματα Ανθρώπου και Παιδιού», «Αποδοχή διαφορετικότητας», «Οι γείτονές μου οι πρόσφυγες». Ενδεικτικά, σύμφωνα με το ισχύον πρόγραμμα σπουδών στη Ζ.Δ.Δ. μπορούν να υλοποιηθούν προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων, Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας, Αγωγής Σταδιοδρομίας, Πολιτιστικών Θεμάτων, Αθλητικών Δραστηριοτήτων Ευρείας Θεματολογίας, όπως: η δημιουργία αθλητικών ομάδων, ομάδα αισθητικών και λειτουργικών παρεμβάσεων στους εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους του σχολείου ή ομάδα κατάθεσης προτάσεων παρέμβασης στους τοπικούς φορείς σε θέματα που απασχολούν την τοπική κοινωνία, ομάδες με θέματα αφιερωμένα σε παγκόσμιες ημέρες και επετείους, φωτογραφίας, κινηματογράφου, δημοσιογραφίας, χορού κ.ά.

Επιπροσθέτως, σημειώνεται ότι, στις σχολικές μονάδες Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της χώρας σχεδιάζονται και υλοποιούνται Προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων με θεματικό κέντρο την Αγωγή Υγείας, βάσει εγκυκλίων του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. οι οποίες εκδίδονται κάθε σχολικό έτος. Ενδεικτικά αναφέρεται η με αρ. πρωτ. 132714/Δ7/6-11-2024 εγκύκλιος με θέμα: «Σχεδιασμός και Υλοποίηση Προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων (Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας, Πολιτιστικών Θεμάτων και Αγωγής Σταδιοδρομίας) για το σχολικό έτος 2024-2025». Στους θεματικούς άξονες των ανωτέρω προγραμμάτων περιλαμβάνονται παγίως ζητήματα που αφορούν στις ακόλουθες θεματικές: ενεργός πολίτης, διαμόρφωση δημοκρατικής συνείδησης, κοινωνική ένταξη, ισότητα ευκαιριών, σεβασμός στη διαφορετικότητα, ανθρώπινα δικαιώματα και δικαιώματα του παιδιού, μετανάστευση και πρόσφυγες (αποδοχή, ένταξη και κοινωνική συμβίωση), πρόληψη ατυχημάτων και πρώτες βοήθειες, καθώς και πολιτική προστασία, πρόληψη και αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων (σεισμοί, πλημμύρες, πυρκαγιές).

Παράλληλα, στο πλαίσιο της ανωτέρω εγκυκλίου, προβλέπεται η διοργάνωση από τις Διευθύνσεις Εκπαίδευσης της χώρας δια των Υπεύθυνων Αγωγής Υγείας/Σχολικών Δραστηριοτήτων: (α) ενημερωτικών συναντήσεων με ομάδες εκπαιδευτικών, προκειμένου οι τελευταίοι/ες να συνεισφέρουν αποτελεσματικά στον σχεδιασμό και την υλοποίηση των Προγραμμάτων Αγωγής Υγείας και (β) προγραμμάτων και παρεμβάσεων στις σχολικές μονάδες. Οι δράσεις των Υπευθύνων δύναται να υλοποιούνται σε συνεργασία με Φορείς που αναπτύσσουν εκπαιδευτική δραστηριότητα (δημόσιους οργανισμούς, φορείς τοπικής ή περιφερειακής αυτοδιοίκησης, Α.Ε.Ι., άλλους κυβερνητικούς ή μη κυβερνητικούς φορείς, κ.ά.). Στη θεματολογία τους εντάσσεται παγίως η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση μαθητών/τριών και εκπαιδευτικών σε ζητήματα όπως: ο ενεργός πολίτης, η διαμόρφωση δημοκρατικής συνείδησης, η κοινωνική ένταξη, η ισότητα ευκαιριών, ο σεβασμός στη διαφορετικότητα, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα του παιδιού, η μετανάστευση και οι πρόσφυγες (αποδοχή, ένταξη και κοινωνική συμβίωση), η πρόληψη ατυχημάτων και οι πρώτες βοήθειες, καθώς και η πολιτική προστασία, η πρόληψη και η αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων (σεισμοί, πλημμύρες, πυρκαγιές).

Επιπροσθέτως, στο άρθρο 87 του ν. 4823/2021 (Α' 136), ορίζεται ότι: «1. Ο Διευθυντής ή ο Προϊστάμενος της σχολικής μονάδας, μετά από εισήγηση του Συλλόγου Διδασκόντων ή με δική του πρωτοβουλία, δύναται να αποφασίζει τη σύναψη συμφωνιών συνεργασίας με κάθε φορέα που κρίνει σκόπιμο, με σκοπό τη συμμετοχή της σχολικής μονάδας σε προγράμματα και δράσεις πολιτιστικού, αθλητικού, κοινωνικού ή εκπαιδευτικού ενδιαφέροντος.

2. Τα προγράμματα και οι δράσεις της παρ. 1, τα οποία οφείλουν να πληρούν τα κριτήρια και τις προδιαγραφές που ορίζονται από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.),

δύνανται να οργανώνονται και να υλοποιούνται είτε εξ ολοκλήρου από τον συνεργαζόμενο φορέα είτε από κοινού από τον συνεργαζόμενο φορέα και τη σχολική μονάδα.

3. Η υλοποίηση των δράσεων και των προγραμμάτων, που πραγματοποιεί κάθε σχολική μονάδα, εγκρίνεται από τον Διευθυντή ή τον Προϊστάμενό της με κοινοποίηση στον Επόπτη Ποιότητας της Εκπαίδευσης της οικείας Διεύθυνσης Εκπαίδευσης.».

Επισημαίνεται ακόμη ότι, σύμφωνα με τον ν. 3966/2011 (Α' 118) το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.) γνωμοδοτεί ή εισηγείται, ύστερα από σχετικό ερώτημα του Υπουργού Παιδείας ή αυτεπαγγέλτως, για θέματα που αφορούν στα προγράμματα σπουδών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, τα σχολικά βιβλία και τα λοιπά διδακτικά μέσα και γενικότερα για θέματα σχετικά με τη διαμόρφωση, το διαρκή εκσυγχρονισμό και τη βέλτιστη εφαρμογή της εκπαιδευτικής πολιτικής σε όλους τους τύπους των σχολικών μονάδων.

Τέλος, σύμφωνα με το με αρ. πρωτ. 21429/18/12/2025 έγγραφο του Ι.Ε.Π. «(...) Από τις 6 Δεκεμβρίου 2024 υλοποιείται στις σχολικές μονάδες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης το Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΣ) «Δράσεις Ενεργού Πολίτη» (<https://act.digitalschool.gov.gr/>) το οποίο προωθεί μια ολιστική προσέγγιση, ενσωματώνοντας τους δεκαεπτά (17) Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ), όπως θεσπίστηκαν από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) το 2015, με σκοπό την ανάπτυξη δεξιοτήτων και στάσεων που ενισχύουν τον ενεργό ρόλο του πολίτη, δηλαδή ατόμων με δεξιότητες κριτικής σκέψης, συνεργασίας και κοινωνικής υπευθυνότητας, οι οποίοι συμβάλλουν ενεργά στη δημιουργία μιας βιώσιμης κοινωνίας. Παράλληλα, δίνεται έμφαση σε κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες που αφορούν στην παροχή βοήθειας, την αλληλεγγύη, την ευγένεια, τη στήριξη, την ενσυναίσθηση, την υπεύθυνη λήψη αποφάσεων, την κοινωνική επίγνωση, τις δεξιότητες ανάπτυξης σχέσεων, την αυτεπίγνωση και την αυτορρύθμιση που προωθούν το θετικό κλίμα στην τάξη, την ευεξία και την ψυχική ανθεκτικότητα σε επίπεδο ατόμου και ομάδας και διευκολύνουν την ψυχοκοινωνική προσαρμογή αλλά και τη βελτίωση της σχολικής επίδοσης παιδιών και εφήβων. Η έννοια του/της ενεργού/ής πολίτη εντάσσεται στο πλαίσιο των σύγχρονων προσεγγίσεων στη σχολική ψυχολογία, όπου αναδεικνύεται η έμφαση στα θετικά χαρακτηριστικά ατόμων και συστημάτων, η κατανόηση της σημασίας του συστήματος, η έμφαση στην κοινωνική δικαιοσύνη και τα δικαιώματα του ατόμου και ο σεβασμός προς την ετερότητα. Κάθε δράση ενίσχυσης της ενεργού πολιτεότητας είναι ταυτόχρονα μία δράση ενίσχυσης του θετικού σχολικού κλίματος που λειτουργεί ως πρωτογενής πρόληψη σε κάθε μορφή βίας και εκφοβισμού. (...)».

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΣΟΦΙΑ ΖΑΧΑΡΑΚΗ

Εσωτερική Διανομή

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Υπηρεσιακού Γραμματέα